

ο Διγενής ψιχομαχί κι ι γι τονε τρομάσι
 βροντά κι αστράφτι ο ουρανός κε σιει ο απάνω κόσμος
 κι ο κάτω κόσμος άνιξε κε τρίζουν τα θεμέλια
 κι η πλάκα τον ανατριχιά πός θα τονε σκεπάσι
 πός 'θα σκεπάσι τον αιτό τσι γίς τον αντριωμένο
 σπίτι δεν τον εσκέπαζε σπίλιο δέν τον εχώρι
 τα όρι εδιασκέλιζε θουνού κορφές επίδα
 χαράκι' άμαδολόγανε κε ριζιμιά ξεκούνιε
 στο βίτσιμά πιανε πουλιά στο πέταμα γεράκια
 στο γλάκιο κε σπό πήδημα τα λάφια κε τ' αγρίμια
 ζιλέβγι ο χάρος με χοσιά μακρά τονε διγλίζει
 κι ελάβοσέ του τιν καρδιά κε τιν ψιχί του πίρε

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗ
 ΠΑΤΡΩΝ

ο Διγενής ψιχομαχί κι η γις τονε τρομάσι
 κι η πλάκα τόν ανατριχιά πώς θα τονε σκεπάσι
 κι αποκιδά που χίτετε λόγι' αντριωμένου λεί
 νά χεν ι γις πατήματα κι ο ουρανός κερχέλια
 να πάτιουν τα πατήματα νά πιανα τα κερχέλια
 να δώσω σίσιμα τ' ουρανού να βγάλι μάδρο νέφι

7 JAN. 1988

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

10.— Τό δημοτικό τραγούδι είναι στη φύση του κοινωνικό.

α.— Ξεκινώντας και μένοντας στις ρίζες της κοινωνίας των ανθρώπων τό δημοτικό τραγούδι κρατάει ελεύθερα όλη την πλαστικότητα της γνήσιας κοινωνικής μορφής και την άγανει σέ αληθινή κοινωνία. Η συντροφικότητα, ο διάλογος (πηγή της δημοκρατίας, της δύναμης του άνώνυμου ατόμου που δικαιώνεται πριν ύπάξει κι επιδιώνει στην άποδοχή του άνώνυμου, χρονικά, πλήθους, ή άμεση δυνατότητα άναγωγής στις φυσικές σχέσεις, δίνουν μιá πρώτη γεύση της γνήσιας δημοτικής ζωής που έτεροιώνει στ' ανθρώπινα δεδομένα τη φυσική ζωή και τάξη. Έτσι κάθε φυσική πραγματικότητα και κάθε κοινωνική μορφή ζούν και διαπιστώνονται (όχι όμως από τη μιμνήσκουσα έπιστήμη) στο δημοτικό τραγούδι που ζει βιολογική ζωή στ' ανθρώπινα μέτρα. Τα τραγούδια ελαστάνουν και κάνουν ανθρώπινους καρπούς, γνήσιους γιατί

πραγματιώνουν έτσι φυσικές δομές. Γι' αυτό στις μορφές τους μπορούν να διαπιστωθούν, άμεσα ή έμμεσα (κατά το είδος της μελέτης, ή της δίσωσης), οι πιό ριζικές φυσικές μορφές και μαζί οι πιό προηγμένες πνευματικές θέσεις. Έντυπωσιακό στοιχείο για το «σύγχρονο» μελετητή ο μύθος, που δάναυσα σήμερα κακοποιείται στις κατασκευασμένες κοινωνικές μορφές.

β.— Από την άμεσότητα της επαφής με τη φύση ως την άμεσότητα της αποδοχής του συγκεκριμένου υποκειμένου το δημοτικό τραγούδι κρατάει (έστω σάν ενδεχομένες) όλες τις δυνατότητες του ανθρώπου και της σχέσης του, έρμηνευτικής ή ποιητικής, με τόν κόσμο και τη φύση του. Το τραγούδι είναι ανάσα ψωμιού, καρπού, ρίζας, νερού.

γ.— Απόψεις πώς τα δημοτικά τραγούδια δέν υπάρχουν πιά προφανώς άναφέρονται σέ συγκεκριμένες μορφές με λαογραφικό τρόπο. Παραβλέπουν πώς το δημοτικό τραγούδι δέν είναι ή τυπική γλώσσα (της έπιστημής) αλλά μορφή ζωής ισοδύναμη μ' άλλες που συνυπάρχουν μαζί του και που όλες συνεκδηλώνονται ή συνολικά ή μία εκδηλώνει όλες: άν δέ μας έμποδίζει ή τυπική άριθμητική, μία μορφή λείπει όλες και κάθε μορφή είναι όλες.

δ.— Η έρμηνεία των τραγουδιών μ' επικαιρικά ή έπιστημονικά δεδομένα δέν είναι κάτι σοβαρό, συχνά μάλιστα είναι ολότελα άφελής καθώς άπομονώνει τις μορφές και φτιάχνει κατασκευές (έρμηνειες: σάν αυτές που δίνουμε στο «Νεκρό άδερφό», στο «Γεφύρι της Άρτας», στο Διγενή, στα μοιρολόγια και δ.τι άλλο, άς τις θεωρήσουμε άπλώς «έπιστημονικές»: όταν ο «Διγενής» μεταωρίζει μπροστά μας τόσες άνώνυμες ζωές τόσων και τόσων στιγμών αιώνων χρόνου ανθρώπου - φύσης, είναι πολλή στενόψυχο νά τόν έρμηνεύουμε σάν άψυχο και ξέριζο σκισσογράφημα τυπωμένο.

ε.— Το δημοτικό τραγούδι διδάσκει τη σωστή δημοτική ζωή' στ' άλληθια, τα διδάσκει όλα (τά άναιώνια του ανθρώπου).

στ.— Ο καθένας και πάντοτε μπορεί νά χαρεί στη ζωή του το ρυθμό του κόσμου που φέρνει το δημοτικό τραγούδι και σάν κοινωνικότητα.

Σωκράτης Α. Σκαρτσης

ΜΕΛΕΤΗ ΓΛΩΣΣΑΣ

Απορρίπτουμε την τωρινή έπιστημονική γλώσσα
γιατί είναι ψεύτικη
και επικίνδυνη.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΟΙΗΣΗΣ

Πώς νάν τα πούμε όλα μας
μέ είκοσιτέσσερα ή τριάντα ή σαράντα ή
δυό χιλιάδες γράμματα
έτσι κλεισμένοι;
Μέ την ποίηση;

ΜΝΗΜΗ

* Τα όνόματα και οι πολλές λέξεις δι-
σημαίνουν τίποτα' αυτό το τίποτα το έ-
χουμε.
* Η όμηρική ποίηση μας είναι οικεία,
γιατί έχει το ίδιο ήθος μέ τα δημοτικά.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

* Η γλώσσα του έρωτα
* Η γλώσσα του άγλωσσου νηπίου
* Το πρόσωπο του παιδιού Το μέλημά του

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΟΜΗΡΟΣ

ναί μιά τότε σκηπτρον, τό μέν οὔποτε φύλλα
καί ὄζους
φύσει, ἐπειδή πρῶτα τομήν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,

οὐδ' ἀναθλήσει· περὶ γάρ οἱ ἔ χαλκός ἔλεγεν
φύλλα τε καί φλοῖόν· νῦν αὐτὲ μιν νῆες ἅ-
λαιων
ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπύλοι, οἵ τε θή-
στας